

Pozycja geologiczna i petrologia permskiego kompleksu wulkanogenicznego Pomorza Zachodniego

Aleksander Protas*

Badany obszar Pomorza Zachodniego jest położony pomiędzy brzegiem platformy wschodnioeuropejskiej a czołem orogenu waryscyjskiego. Na omawianym obszarze przecinają się dwie regionalne strefy dyslokacyjne, które wywarły decydujący wpływ na przebieg wulkanizmu permskiego w tym rejonie. Jest to *Trans European Fault (TEF)* i druga dyslokacja przebiegająca nieco na zachód od Berlina w kierunku Świnoujścia.

Wulkanizm permski na Pomorzu Zachodnim jest związany dolnym permem i datowany na ok. 290–305 mln lat. Miąższość badanych skał wulkanicznych waha się w granicach 3,0–521,0 m. Skały te wykazują dużą zmienność regionalną petrograficzną i znaczne zróżnicowanie facjalne w profilu pionowym.

Omawiany obszar leży na dwóch blokach tektonicznych — Wolina i Gryfic. Mobilność tych bloków w okresie czerwonego spągowca powodowała synsedymentacyjną erozję utworów saksonu i autunu na częściach wyniesio-

nych i depozycję materiału wulkanogenicznego na obszarach obniżonych. Można przyjąć, że badany obszar, był łądem z wykształconymi rowami i półrowami. Dominowało środowisko fluwialne z lokalnymi jeziorami.

Wśród serii autunu przeważają skały kwaśne (ryolity, rodacyty, dacyty i podrzędnie trachity) nad skałami zasadowymi. Dominują wśród nich skały kwaśne nad skałami zasadowymi. Wskaźniki geochemiczne wskazują, że kwaśne skały wylewne czerwonego spągowca pochodzą z przetopienia środkowej i dolnej partii skorupy kontynentalnej. Natomiast skały bazaltowe są pochodzenia płaszczowego. Niewielka ilość andezytów wskazuje również na podrzędne znaczenie procesu mieszana się magm.

Przeobrażenia w skałach kwaśnych polegają na albityzacji skaleni, zmianie pierwotnych minerałów femicznych oraz na powierzchniowym przesyconieniu skały związkami żelaza i minerałami ilastymi.